

Sygn. akt II Ca 378/17

POSTANOWIENIE

Dnia 26 października 2017 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Janusz Roszewski (spr.)
Sędziowie:	SSO Barbara Mokras SSR del. Żaneta Cebula
Protokolant:	st. sekr. sąd. Jolanta Bąk

po rozpoznaniu w dniu 26 października 2017r. w Kaliszu

na rozprawie

sprawy z wniosku A. F. , M. O. , E. P.

z udziałem A. P.

o dział spadku

na skutek apelacji wnioskodawczyń i uczestniczki postępowania

od postanowienia Sądu Rejonowego w Kaliszu

z dnia 18 sierpnia 2016r. sygn. akt I Ns 471/12

postanawia:

1. oddalić apelacje wnioskodawczyń oraz uczestniczki postępowania;
2. koszty postępowania nieprocesowego ponoszą uczestnicy postępowania w zakresie wynikającym z ich udziału w sprawie.

SSO Barbara Mokras SSO Janusz Roszewski SSR del. Żaneta Cebula

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 18 sierpnia 2016r. Sąd Rejonowy w Kaliszu dokonał działu spadku po H. P. zmarłym 9 marca 2011 r.

w K. ostatnio stale zamieszkały w Ż. i podziału majątku wspólnego H. P. i A. P. w ten sposób, że uczestnicze postępowania A. P. przyznał na własność nieruchomości rolną oznaczoną jako działki nr (...) położoną w miejscowości Ż.,

o powierzchni 5200 m2, zabudowaną budynkiem mieszkalnym, zapisaną

w księdze wieczystej (...) Sądu Rejonowego w Kaliszu, uczestniczące postępowania A. P. przyznał na własność samochód osobowy marki D. (...) nr rejestracyjny (...), tytułem spłaty zasądził od uczestniczki postępowania A. P. na rzecz wnioskodawczyni A. F. kwotę 57.630,25 zł płatnej w 5 ratach rocznych po 10.000 zł od 31 grudnia 2016 r. do 31 grudnia 2020 r. oraz w racie ostatniej w wysokości 7.630,25 zł do 31 grudnia 2021 r. z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat, na rzecz M. O. kwotę 57.630,25 zł tytułem spłaty płatnej w 5 ratach rocznych po 10.000 zł od 31 grudnia 2016 r. do 31 grudnia 2020 r. oraz w racie ostatniej w wysokości 7.630,25 zł do 31 grudnia 2021 r. z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat i na rzecz E. P. kwotę 57.630,25 zł tytułem spłaty płatnej w 5 ratach rocznych po 10.000 zł od 31 grudnia 2016 r. do 31 grudnia 2020 r. oraz w racie ostatniej w wysokości 7.630,25 zł do 31 grudnia 2021 r. z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat; rozstrzygnął o kosztach postępowania nieprocesowego w tym o nieuiszczonych kosztach sądowych.

Apelację od postanowienia wniosły wnioskodawczynie oraz uczestniczka postępowania A. P..

Wnioskodawczynie zaskarżyły postanowienie Sądu Rejonowego w części w której Sąd nie uwzględnił wniosku wnioskodawczyń o zasądzenie od uczestniczki postępowania wynagrodzenia za korzystanie z nieruchomości ponad swój udział, pkt 2 wyroku w zakresie rozłożenia spłat na raty, a także pkt 3 i 4 wyroku orzeczenia o kosztach postępowania nieprocesowego.

W swojej apelacji wnioskodawczynie podniosły zarzut:

1. naruszenia prawa materialnego w postaci art. 206 k.c. w zw. z art. 225 k.c. przez ich niewłaściwe zastosowanie, polegające na błędnym przyjęciu, że wnioskodawczynie nie miały zamiaru korzystania ze wspólnej własności, a uczestniczka postępowania nie uniemożliwiła im tego korzystania, w związku z czym uczestniczka postępowania nie korzystała ze współwłasności z naruszeniem art. 206 k.c., co skutkowało niesłusznym nieuwzględnieniem żądania wnioskodawczyń zasądzenia od uczestniczki postępowania wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy z naruszeniem art. 206 k.c.;
2. naruszenia prawa materialnego w postaci art. 212 § 3 k.c. poprzez nieuzasadnione w okolicznościach sprawy rozłożenie zasądzonych na rzecz wnioskodawczyń spłat na raty;
3. naruszenie prawa procesowego w postaci art. 520 § 2 i 3 k.p.c. poprzez niesłuszne uznanie, że interesy wnioskodawczyń i uczestniczki postępowania nie są sprzeczne, co skutkowało błędnym rozstrzygnięciem w zakresie kosztów postępowania. Podnosząc powyższe zarzuty wniosły o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez zasądzenie w pkt 2 od uczestniczki postępowania A. P. na rzecz wnioskodawczyń A. F., M. O. i E. P. kwot po 57.630,25 zł tytułem spłat, płatnych jednorazowo w terminie 30 dni od uprawomocnienia się orzeczenia, zasądzenie od uczestniczki postępowania na rzecz każdej z wnioskodawczyń wynagrodzenia z tytułu użytkowania nieruchomości w wysokości po 11.315 zł oraz zasądzenie od uczestniczki postępowania na rzecz każdej z wnioskodawczyń kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego, według norm przepisanych; uchylenie w całości zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

Uczestniczka postępowania zaskarżyła postanowienie Sądu Rejonowego w całości. Skarżonemu postanowieniu zarzuciła:

- 1) naruszenie art. 684 kpc poprzez nieprawidłowe ustalenie składu i wartości spadku ulegającego podziałowi w konsekwencji czego doszło do błędnego ustalenia faktycznego, że w skład spadku po spadkodawcy H. P. na dzień otwarcia spadku, to jest 19 marca 2011 r. wchodziły dwie działki, to jest działka (...) (szczegółowo opisane w punkcie 1a zaskarżonego postanowienia), podczas gdy w rzeczywistości w skład spadku na dzień jego otwarcia wchodziła jedna działka o numerze (...) zabudowana budynkiem gospodarczym

i niewykończonym budynkiem mieszkalnym, bowiem podział na dwie działki jak wyżej nastąpił już po śmierci spadkodawcy H. P. na wniosek uczestniczki postępowania A. P., co miało istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia w sprawie, albowiem w skład spadku sąd meriti zaliczył dwie działki o innym przeznaczeniu i wartości;

2) błędne ustalenie faktyczne polegające na tym, że uczestniczka postępowania nie poczyniła nakładów z majątku osobistego na przedmiotową nieruchomość podczas gdy z zebranego w sprawie materiału dowodowego wyraźnie wynika, że posiadała własne środki pieniężne w kwocie co najmniej 70 tys. zł, które zostały zainwestowane częściowo w kupno mieszkania przy ul. (...) oraz w budowę budynków na działce o numerze (...), co miało istotny wpływ na rozstrzygnięcie w sprawie poprzez brak rozliczenia w sprawie kwoty poczynionych przeze mnie nakładów.

Podnosząc powyższe zarzuty apelująca wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Kaliszu do ponownego rozpoznania oraz zwolnienie mnie z kosztów postępowania apelacyjnego w całości.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacje wnioskodawczyń oraz uczestniczki postępowania nie zasługują na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy w całości podziela ustalenia faktyczne i rozważania dokonane przez Sąd Rejonowy i uznaje je za własne. W takiej sytuacji gdy sąd odwoławczy orzeka na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w pierwszej instancji i aprobuje dotychczasowe ustalenia, nie musi ich powtarzać (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2007 r., II CSK 18/07, Lex nr 966804; orzeczenie Sadu Najwyższego z dnia 13 grudnia 1935 r., C III 680/34. Zb. Urz. 1936, poz. 379, z dnia 14 lutego 1938 r., C II 21172/37, Przegląd Sądowy 1938, poz. 380 i z dnia 19 listopada 1998 r., III CKN 792/98, OSNC 1999, nr 4, poz. 83; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2006 r., I CSK 147/05).

Wbrew zarzutom zawartym w apelacji uczestniczki postępowania Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych. Sąd I instancji wskazał dowody, na których się oparł i przyczyny dla których dowodom przeciwnym odmówił wiary. Dokonana ocena jest logiczna, zgodna z zasadami doświadczenia życiowego i w żadnym razie nie narusza zasady swobodnej oceny dowodów.

Zarzuty zawarte w apelacji ustaleń tych nie podważają. Z faktu, że po otwarciu spadku geodezyjne oznaczenie nieruchomości uległo zmianie, tj działka o numerze (...) została obecnie podzielona na dwie działki o numerach (...), nie wynika, że Sąd meriti dokonał wadliwego ustalenia składu spadku i jego wartości. Aktualne oznaczenie nieruchomości ma jedynie znaczenie geodezyjne i pozostaje bez wpływu na skład spadku. Wprawdzie należy zgodzić się ze skarżącą, że zmiana przeznaczenia nieruchomości

w ujawniona w zasobach geodezyjnych, ma znaczenie na ustalenie jej wartości, jednak do obowiązku sądu należy uwzględnienie tej zmiany przy ustaleniu aktualnej wartości nieruchomości. W tym zakresie należy uwzględnić ceny z chwili działu spadku (orzekania), na co ma również wpływ zmiana (podwyższenie lub zmniejszenie) wartości należącej do spadku nieruchomości. Nie można jednakże uznać za prawidłowe stanowisko, iż skoro zmiana wartość nieruchomości wynika ze skutków zmiany jej oznaczenia geodezyjnego, to należy przyjąć jej oznaczenie i przeznaczenie z chwili otwarcia spadku. Każda z działek gruntu została odrębnie wyceniona przez biegłego sądowego, a wartość całej nieruchomości stanowi sumę wartości obu.

Nie jest również uzasadniony zarzut błędnych ustaleń w zakresie okoliczności dotyczących twierdzeń uczestniczki o dokonanych nakładach na przedmiotową nieruchomość. Sąd Rejonowy odmawiając wiarygodności tym twierdzeniom wskazał także na przyczyny odmowy wiary zeznaniom uczestniczki. Natomiast wbrew zarzutom apelującej Sąd ten nie odmówił wiary zeznaniom wskazanym w apelacji świadkom, ale nie zgodził się z apelującą, że jej twierdzenia znajdują oparcie ich zeznaniach, jak i w przedstawionych dowodach z dokumentów. Sąd Okręgowy w całości aprobuje ocenę wskazanych dowodów zaprezentowaną przez Sąd I instancji i nie aprobuje argumentów uczestniczki, które je podważają.

W związku z treścią apelacji wnioskodawczyń podnieść też tu trzeba, co następuje.

Wbrew zarzutom zawartym w ich apelacji Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, z których wynika, wnioskodawczynie wiedząc, że z nieruchomości korzysta uczestniczka postępowania, która jest również w posiadaniu samochodu spadkodawcy, po otwarciu spadku nie zwracały się do niej o udostępnienie przedmiotów spadkowych, lecz o dokonanie spłaty. Ustalenia te nie zostały w apelacji przez wnioskodawczynie podważone. Zatem w oparciu o te ustalenia Sąd Rejonowy miał uzasadnione podstawy do zaprezentowanej oceny roszczenia wnioskodawczyń na podstawie art. 224 §2 lub art. 225 kc. w związku z art. 206 k.c. Trafny zatem pozostaje wniosek, że manifestując wobec niej wole otrzymania spłaty w pieniądzu dały jednocześnie wyraz braku zamiaru korzystania z tych przedmiotów spadkowych. Prawidłowo zatem zachowanie to sąd merittii ocenił w świetle zasad doświadczenia życiowego, które oznaczało ni mniej ni więcej, jak wyraźne zrezygnowanie z wykonywania uprawnienia do współposiadania i korzystania z rzeczy wspólnej. Zarzuty zawarte w apelacji wnioskodawczyń ustaleń tych nie podważają; w szczególności wbrew wywodom apelujących, zaprezentowana ocena prawna roszczenia wnioskodawczyń, nie stanowi domniemania co do faktu.

Odnośnie rozstrzygnięcia w przedmiocie spłaty, to zdaniem Sądu Okręgowego z faktu, że nieruchomości została podzielona geodezyjnie na dwie działki nie wynika powinność uczestniczki postępowania sprzedania jednej z nich, w celu dokonania wcześniejszego zaspokojenia roszczeń wnioskodawczyń w zakresie spłaty. Formułowane w apelacji argumenty nie są w stanie podważyć prawidłowych ustaleń Sądu Rejonowego co do przesłanek rozłożenia spłaty na raty. Natomiast odroczenie spłat, zamiast rozłożenie ich na raty, nie uczyni bardziej realnym zaspokojenie w całości, bowiem środki uzyskane ze sprzedaży jednej z działek może wystarczyć na dokonanie spłat jedynie w części.

Nie doszło również do naruszenia przez Sąd I instancji art. 520 k.p.c. przy rozstrzyganiu o kosztach postępowania. W sprawach działowych nie zachodzi bowiem przewidziana w art. 520 §3 k.p.c. sprzeczność interesów uczestników, niezależnie od tego jaki sposób podziału postulują i jakie wnioski składają w tym względzie, czy to w postępowaniu przed sądem pierwszej czy drugiej instancji.

Mając na uwadze powyższe okoliczności oraz zgodnie z art. 385 k.p.c., należało oddalić obie apelacje.

O kosztach postępowania nieprocesowego przed sądem odwoławczym orzeczono zgodnie z art. 520 k.p.c.

Barbara Mokras Janusz Roszewski Żaneta Cebula